Skolinspektionen

Beslut

2016-12-08

Dnr 43-2016:4514

Nybro kommun

kommun@nybro.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Orrefors skola i Nybro kommun

Skolinspektionen
Box 330, 581 03 Linköping

Tillsyn i Orrefors skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Nybro kommun under hösten 2016. Orrefors skola besöktes av Skolinspektionen den 18 oktober 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2015/2016 nådde nästan alla elever i årskurs 6 kunskapskraven för betyget E eller högre i bild, hem- och konsumentkunskap, matematik, musik, slöjd och svenska. I övriga ämnen nådde mellan 55 procent och 75 procent av eleverna kunskapskraven för betyget E eller högre. Den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan 8,3 och 12,9 med lägst resultat i religionskunskap och högst i slöjd. De genomsnittliga betygspoängen har sjunkit jämfört med läsåren 2013/2014 och 2014/2015.

Av skolenhetens egen statistik för 2016 framgår att andelen elever i årskurs 3 som nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska var 78 procent och att det i matematik, naturorienterande och samhällsorienterande ämnen var 80 procent av eleverna som nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i årskurs 3.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-03-01
Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-03-01

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att utbildningen vid Orrefors skola till stora delar uppfyller författningarnas krav. För att ytterligare höja resultaten behöver skolans kvalitetsarbete förbättras, så att rektorn tillsammans med lärarna analyserar resultaten på skolnivå och fattar beslut om utvecklingsåtgärder som grundar sig på skolans resultat. Detta arbete behöver också dokumenteras.

Vidare behöver rektorn, för att skapa goda förutsättningar för lärande, se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att senast den 1 mars 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Nybro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att alla elever inte har en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av intervjuer med skolans elever framgår att alla elever inte känner sig trygga. Enligt de intervjuade finns det elever som kan bli väldigt arga, använda tillhyggen och slå varandra. Det händer en gång i veckan att elever håller i varandra och slår varandra på ett sådant sätt att lärarna måste skrika åt dem. Det börjar som skämt, men går över i ilska. Om något inträffar, vet eleverna att det är bättre att gå till vissa lärare, för man vet att de tar tag i sådant som händer. Eleverna uppger att de har behövt berätta för sina föräldrar, som kontaktar rektorn, för att inte lärarna tagit tag i sådant som hänt i skolan.

Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsopersonal samt av insänd dokumentation framkommer att skolan vidtagit åtgärder för att för att öka tryggheten på skolan. Enligt rektorn förekommer det situationer då elever blir väldigt arga. Enligt honom genomför skolan elevhälsomöten och har kontakt med vårdnadshavare. Skolan har också förstärkt vuxennärvaron och de har pratat om vikten av ett gemensamt agerande gentemot elever.

Enligt lärarna har de diskuterat i arbetslagen för att hitta mer gemensamma förhållningssätt. Alla vuxna i skolan har, enligt lärarna, inte samma syn på skolans värdegrund. Lärarna uppger att diskussioner om förhållningssätt till största delen förs i arbetslagen, rektorn är med i diskussionerna om de lyfts till arbetsplatsträffar.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I förarbetena till skollagen (proposition 2009/10:165 s. 319 f.) anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att det i skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och det beteendemönster som råder mellan eleverna och att se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden.

Trots de åtgärder skolan vidtagit bedömer skolinspektionen att Orrefors skola inte lyckas upprätthålla en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Orrefors skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs Nybro kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom

att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Nybro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska, tillsammans med personalen, utifrån skolans samlade resultat, analysera och besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Rektorn ska planera för och se till att utvecklingsåtgärderna genomförs.
- Rektorn ska se till att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.
- Rektorn ska, tillsammans med personalen, utveckla rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska gå till.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid Orrefors skola när det gäller att utifrån skolans samlade resultat analysera och besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder, planera för åtgärderna och se till att de genomförs. Det finns också brister i dokumentationen av arbetet.

Av intervju med rektorn framgår att han tar del av underlag från arbetslagen när han skriver den kvalitetsrapport som ska lämnas till huvudmannen, men att han inte har några gemensamma, övergripande diskussioner med personalen om arbetet med att följa upp skolans samlade resultat. Enligt rektorn följer skolans kvalitetsarbete ett årshjul där kunskap och bedömning följs upp i juni, och andra delar i slutet av året. Av intervjun framgår också att arbetet med kunskapsresultat sker på arbetslagsnivå och inte på skolnivå, liksom arbetet med värdegrundsresultat. Enligt rektorn måste skolan bli bättre på att sätta konkreta, gemensamma mål för verksamheten.

Årets satsningar på läslyftet och formativ bedömning kommer från kommunen centralt och utgår inte från resultaten i Orrefors skola. Skolan har inte vidtagit några särskilda åtgärder utifrån resultaten från föregående läsår.

Av intervju med lärare framgår att de varje år följer upp kunskapsresultat i arbetslagen genom att svara på frågor som kommer från kommunen centralt. I arbetslagen analyseras resultateten, och förslag på åtgärder tas fram. Diskussionerna dokumenteras och lämnas till rektorn som sammanställer arbetslagens material och lämnar det till huvudmannen. Lärarna uppger vidare att rektorn inte ger några indikationer på vad som ska ske utifrån resultaten och han lyfter inte arbetslagens diskussioner till en gemensam diskussion.

Enligt skollagen är rektorn ansvarig för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Arbetet ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer Systematisk kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), framgår att rektorn bör skapa rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på enheten. Vidare framgår att rektorn tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen bör analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar måluppfyllelsen. Det framgår även att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut om prioriteringar och utvecklingsinsatser.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn inte tillsammans med personalen analyserat skolenhetens resultat och beslutat om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Därmed finns också brister i dokumentationen av kvalitetsarbetet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Orrefors skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs Nybro kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära.

För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning.

Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Stadler
Beslutsfattare

Robert Holmblad
Föredragande

Bilagor
Bilaga 1: Allmänt om tillsynen
Bilaga 2: Fakta om Orrefors skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2

Fakta om Orrefors skola

Utbildningen i Orrefors skola omfattar förskoleklass för 27 elever och grundskola årskurs 1–6 för 117 elever. Skolenheten leds av en rektor, som också är rektor för Flerohopp och Örsjö skolor. Lärarna är indelade i två arbetslag, ett F–3 och ett 4–6. Varje arbetslag leds av en samordnare.